

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt' roka --- 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, p. p. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Najdôstojnejší pán kniežaprimas o pevnom katolicizme.

Svätoštefanská Spoločnosť, najstarší krajinjský ústav k rozširovaniu katolíckej osvety 19. marca v deň sv. Jozefa, za prítomnosti osvietených pánov biskupov, najpoprednejších duchovných a svetských hodnostárov, početných členov z hlavného mesta a z celej krajiny, vydržiaovala 60-ročného jej účinkovania jubilárne valné shromaždenie, ktoré ako hlavný protektor Spoločnosti, nasledujúcou rečou zahájil najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca

Dr. Ján Csernoch.

Vo valnom shromaždení Svätoštefanskej Spoločnosti vydržiavanom v minulom roku, súrne odporúčal som sjednotenie pracujúceho katolicizmu, bo katolícky náter a očakávané úspechy započatej práce najviac zabezpečuje sjednotenie. Slová moje neboly bez prajného výsledku. Vodcovia veľkých krajinských pohybov v minulom roku uprimne hľadali cestu porozumenia a spoluúčinkovania. Dobrotivý Boh ktorý vznikol v nás tento úmysel, podporuje aj jeho prevedenie. (Fil. 2. 13.)

Prítomne vyslovil sa chcem zvlášte o vnútornom zabezpečení o prameňoch sily katolíckej práce, o účinnosti, vytrvanlivosti a o tichom jej prevádzaní v podrobnostach. Moderní rozumkári z cudzého tábora, ba i z katolíckych kruhov takí, čo náležite neznajú svoju cirkev, ustávajú a bez dôvery sú v povedomí chybného ich životného poňatia a nevladnosti. Dľa ich

zdania katolicizmus váhu života vyzdvihol z tohoto sveta a preniesol do večnosti. Každého druhu silu podrobuje poslednému cieľu; žiada a ohlasuje uplatnenie sebazaprenia, pokory, utiahlosti sa, skrze to ale oslabuje vôľu a schopnosť, ku práci odhodlaných, utlačuje pružné sily a zatarasuje cesty ich uplatnenia. Najlepší a najhlbšieho smýšľania duchovia katolíckej cirkvi, ponosujú sa v zmeravenej zamyslenosti. Pochováujú sa v ich myšlienky, rozjímania a bez samostatnosti, prázdnu kritikou sledujú beh sveta, ktorý neoživútnuje viac duch Krista. Aj tí čo dávajú sa do práce, nedôverujú v ich silách, lež v slabom ich poddávani sa, z hora čakajú požehnanie. Nemajú k dosahnutiu úspechov potrebnej železnej usilovnosti, neuprositeľnej vôle, na najmenšie podrobnosti vzťahujúcej sa obozretnosti a neunávenej vytrvalosti pred vytýčeným cieľom.

Čiastka týchto obžalob, ktorá za terajšie pomery zodpovedné činí katolícke náboženstvo, je rozhodne nespravedlivá a falošná. Lež škoda by bolo zapierať, že deje, ktoré sú predmetom spomínaných obžalob, z čiastky aspoň skutočne jestvujú. Nachodili sa katolíci a takí nachodia sa aj dnes, čo nevedia správne poňat' duševnú dokonalosť a hľadajú ju na zlej ceste. Kresťanskú dokonalosť držia za neplodný duševný sen, za nečinné rozmýšľanie, za passívne prežitie a zkusovanie duševných rozkoší. Táto viera mala a bude mať vždy početných nasledovníkov, bo zaobaluje lenivosť a lichotí pýche. Taká viera omámuje ľudí, že tak ľahkým spôsobom vyšvihnuť sa môžu do duševných výšin, kam iní, čo neznajú toho tajemstva, ani s najväčším

namáhaním sa dostať nemôžu. Je to podvodný smer, práve tak ako hrdý stoicizmus, ktorý lichotí si namysleným sebauspokojením a je aj zkazonosný ako pessimizmus, dľa ktorého najväčšia duševná činnosť je nepovedomý sen, úplné omámenie alebo ako nirvana, učenie buddhizmu, ktoré žiada nielen uspanie, lež úplné vssiatie a zničenie duše.

Tí čo takto ponímajú katolícke životné ideále, ku súkromným a verejným kultúrnym prácam nemajú žiadneho citu a s lahostajným úsmevom hľadajú na všetky s ňou spojené ťažkosti a nesnádze. Lež práve toto poňatie najviacej vzdialené je od opravdového katolicizmu. Toto poňatie s pomocou nasledovníkov falošného rozumkárstva ako všantrovaný tovar dostal sa do cirkve, z kadiaľ k tomu povolani učítelia vypudujú ho vždy najrozhodnejšími posunkami.

Katolícky životný ideál nepozostáva z kvietizmu, z pokojnosti, zo sna a omámenia, nie z pyšného sebauspokojenia a tým menej z kritiky; nie z malomocného zrieknutia a túžbe po nirváne, bo jedine harmonické upotrebenie všetkých ľudských schopností, nepretržená činnosť, aktivizmus, práca; povedomie nedokonalosti, neustála túžba po pokroku a s dokonaovaním sa, nádejou je úspechov a večného života.

Katolícka mistika odporúča síce, aby sa človek vzdialoval od sveta a vstupoval do seba.

Robí to ale nie z tej príčiny, aby si duša odpočinula, lež aby vo veľkom tichu, aké okolo nej panuje, sobrala všetky svoje sily a zaoberala sa s tými veľkými myšlienkami, ktoré poskytnú jej osvetlenia, dôvery a sily a aby rozmlúvala sa s Bohom, ktorý mlúvi k nej v tichej utiahlosti. Prorok Eliaš slyšal Pána nie v hrmote zemetrasenia, nie v ohni, lež v šuchote nežného vetrika. (4. Kr. 19. 12.)

Počas modlitby duša je bystrejšia a činnivejšia ako pri inej práci. A keď už aj rozumkár a učenec pri jeho práci túži po tichu, tým viacej to robí ten, čo sa modlí, bo on vážnejšiu prácu vykonáva ako bársktorý rozumkár, ponevác modlitba je nielen zľahovanie poňatia, posudok, odvodovanie, lež posilňovanie vôle, sošľachťovanie citov, prudká činnosť všetkých síl, celého človeka odovzdanie a povznesenie sa k Bohu. Ako to každý nahliadne, rozumkovanie

a vzdelávanie sa je práca a k tomu ešte potrebná a základná práca: zarovnak aj modlitba akožto vzdelávanie sa dľa úpravy a pomoci božskej milosti zarovnak je najväčšia a najužitočnejšia práca. Filosofia pojednáva o suchých pravdách, vedecká pedagogia poučuje na základe zkusenosti, životnej sily však k zlepšeniu sa, duševnej sily, k utvoreniu razu potrebnej, ani jedna dať nemôže. Modlitba zaoberá sa so živou pravdou, s pravdou a so životom a dušu modliaceho sa, ako daaký akumulátor, naplňuje prúdom nekonečnej lásky Božej, hojnosťou čnosti, náklonnosťou a hotovosťou ku dobrým skutkom, jedným slovom potrebnej sily ku životu spasonosnému. Modlitba teda neprimerane vžnešenejšie a cennejšie zamestnanie je ako ktorékoľvek iné duševné účinkovanie, bo je ona spolu sbieranie síl ku iným šľachetným prácam.

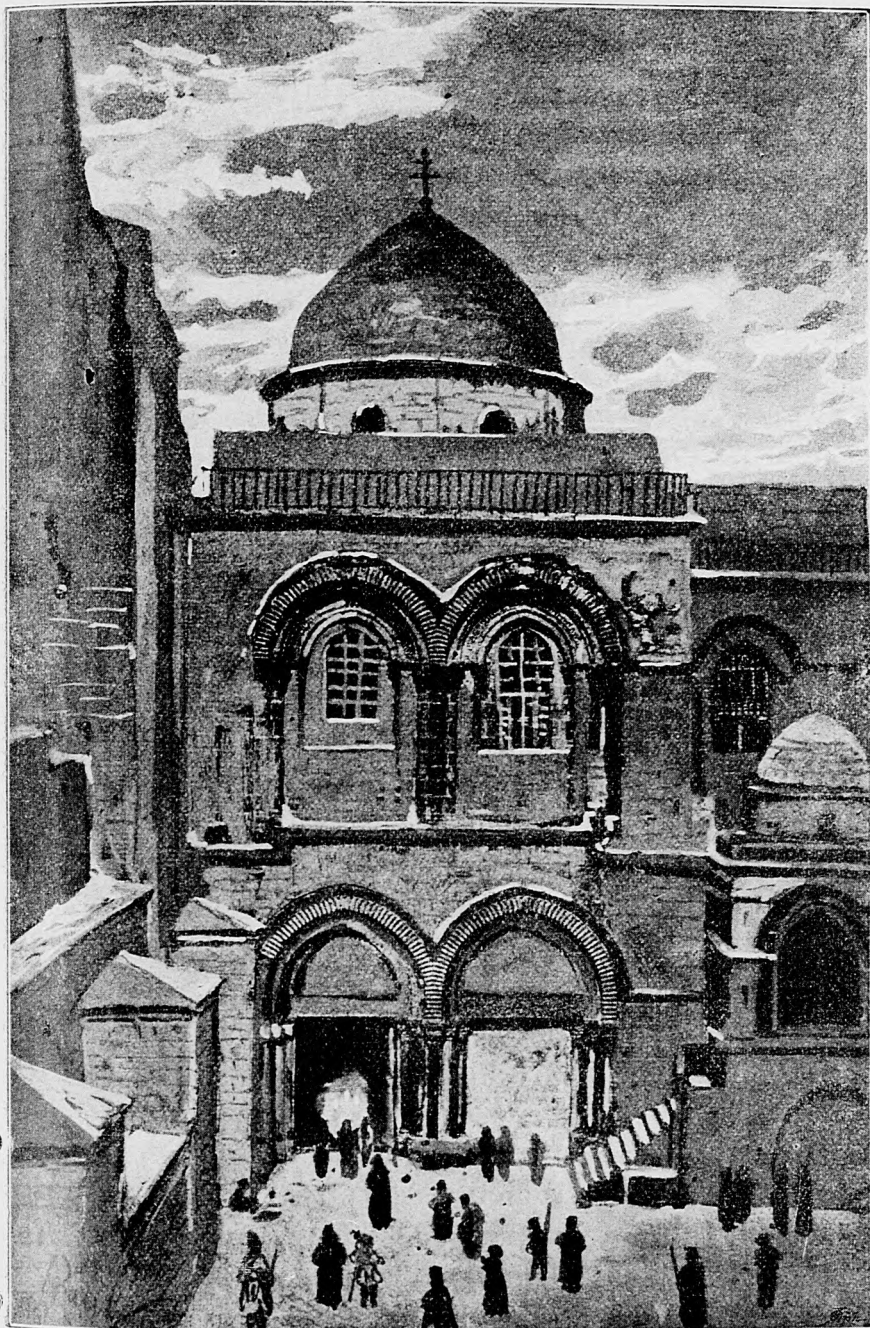
(Pokračovanie nasleduje.)

Z Oravy.

Chudák Ferko *Skýčák*, veru draho zaplatil národnarstvo. Bolo mu to treba? Nemohol ostať tým, čím bol? Musel sa on tak hlboko púšťať do politiky? Musel sa on veriť každému národnarskemu pobeňajovi, ktorý ho až do siedmeho neba vychvaloval? Náš Ferko natoľko bol naivný, že chvály tie do vaku si strčil a platil za ne. Myslel si, že je ozaj takým chýrnym človekom, za jakébo ho vyhlasujú. Ohrieval sa v sláve, ba kúpil sa v nej, pri čom trovil peniažky či na národnarske noviny, či na kortešacie, či na iné ciele. Švindleri, ktorí ho do pazúrov dostali, vedeli, ako treba z Ferka smotanú sobrat. Jedon ho vymenoval za redaktora, bárs náš Ferko ani sa nerozumel do novinárstva. Iní písali články v jeho mene, on len platil za to. Istý národnarský vodca vymenoval Ferka za slovenského Zichyho a zaraz ho privinul k svojim ňadrám. To obejmutie a «Zichy»-stvo, stálo Ferka mnohé tisíce. Tretí vymenoval Ferka za vykupiteľa Slovákov, že vraj on je vyslaný od Boha, aby Slovákov do zasnúbenej zeme zaviedol. Nuž ale kto by stačil opísať, ako Ferkovi päty lízali. A Ferko platil za všetko. Každý titul, každé vyznačenie hrdou prijal a myslel si, že ozaj on je najchýrnejší,

že bez neho ani slnce by nesvietilo. Na oko lichotili Ferkovi, medzi sebou ale posmech tropili z neho, bo veď Ferko nebol ani politik, ani rečník, ani spisovateľ, lež bol poctivý pláteník, čo mu len ku sláve slúžilo. Keby bol pri remese ostal, mohol byť nielen zámožným,

rodniarstvu môže ďakovať. Nemohol on ostať ľudákom? Ľudová strana dala mu poslancský mandát, mohol čušať, kde bol. Hja, lenže dal sa nahovoriť. Ostal renegátom. Odkopnul ľudáctvo a vtiahol medzi luteránov, socialdemokratov a mungov. A tam prišiel o všetko. To je

Kostol svätého hrobu v Jeruzaleme.

lež aj všeobecne ucteným. Včul však vyšiel na vnivoč. Jeho peniažky prehltila politika, ba sa aj náležite zadlžil. Zakiaľ dával, mal celý krdeľ krkavcov kolo seba, každý zobal do jeho vačku, keď sa ale peniažky minuly, kamaráti ukázali mu chrbát, ba aj ten ho zaprel, čo ho bol za slovenského Zichyho vymenoval. To Ferko ná-

rodniarstvu môže ďakovať. Nemohol on ostať ľudákom? Ľudová strana dala mu poslancský mandát, mohol čušať, kde bol. Hja, lenže dal sa nahovoriť. Ostal renegátom. Odkopnul ľudáctvo a vtiahol medzi luteránov, socialdemokratov a mungov. A tam prišiel o všetko. To je hla trest. Renegátom nikde sa dobre nevodí. Tých opovrhujú. K ostatku tichým mungom ostal náš Ferko, ale ani to mu nepomohlo, iba to dokázal, že národnarstvo a mungovina je jedno a to isté. To sme sa síce nie len od Skyčáka naučili, lež od všetkých národnarov. Skyčák ako poslanec zhola nič nerobil za jeho okres, ačpráve tam by sa malo najviac robiť, bo tam je najväčšia bieda. Mnoho nasľuboval voličom, lež nečal im nič. Nuž ale ničeho nemohol vykonať za okres, jedno nemal spôsobu k tomu, druhé, ako tichý a tajný mungo, ktorý len z milosti Héderváryho stal sa ablegátom, neopovážil sa slobodne ani muknúť. Takto aj bobrovský okres zklamal sa v národnarstve, ponevác jako Ferko Skyčák, tak aj národnarstvo zkrachovalo, výzývam a prosím voličov okresu bobrovského, *nech si vyvolia kresťanského ľudáka za poslanca*. Nech pamätajú na pána Zoltána Zmeškala, či to nebol inakší ablegát, ako chudáčik Ferko Skyčák.

Voličia okresu bobrovského! ukážte svetú, že vy neni ste mungovia, že ste neni poddaní Štefana Tiszu, ktorý vaše ťarchy množí, ukážte že ste neni otroci mungovských panamistov, lež ste poctiví kresťania a samostatní občania. *Ako takito, hlasujte na kandidáta kresťanskej ľudovej strany*. Všetci do jedného, tak ako ste volakedy na pána Zmeškala hlasovali!

Voličia! Sem pod našu zástavu! Ukážte mungom, že ste neni panamisti! Boh vám pomáhaj!

Nech žije kresťanská ľudová strana!

Anton Beszkid

v záujme Rusínov.

V záujme rusínskeho ľudu mungovskému snemu až dve interpellácie predniesol Anton *Beszkid*, krajinský vyslanec okresu ľubovenskeho.

V prvej interpellácii posvietil na veľkú biedu, pod ktorou náramne mnoho trpí zcela zanedbaný, zaostalý a odjakživa opustený ľud rusínsky.

V druhej interpellácii ostro ohrožoval sa proti hnusným pomluvám, aké z príležitosti súdobného pojednávania záležitosti marmaróšských Rusínov, proti jeho osobe zpáchal detektív Arnold Duliskovics, spolu ale aj od ministerpredsedu žiadal prísne potrestanie žandárov a hraničných policajtov, ktorí pri vyšetrovaní výšpomenutej marmaróšskej záležitosti Rusínov zcela neludským spôsobom trýznili. Nielen obžalovaní, lež aj svedkovia tvrdili pred súdom, že žandári a hraniční policajti najväčšie brutality páchali proti Rusínom. Na smutné pomery ubohých Rusínov nasledovne poukázal

Anton *Beszkid*: V mojej prvej interpellácii dokázal som, že len verejná správa príčinou je toho, že ten nešťastný pohyb, pre ktorý pritomne stíhajú a už aj odsúdili Rusínov, v tak veľkých rozmeroch rozšíriť sa mohol.

Georg *Szmrecsányi*: Také pohyby nedajú sa zahatiť žandármi.

Anton *Beszkid*: Obyvateľstva Hornouhorska zvlášte stolice marmaróšskej a ungskej, veľmi blízko týka sa otázka lesov a pasienkov. V záujme ľudu týchto krajov žiadam preto, aby drsňé nariadenia zákona o lesoch a pasienkoch revidované boli. (Schvalovanie z ľavej.) Pán ministerpredseda v jeho odpovedi na moju interpelláciu ta sa bol vyslovil: že nechce ukazovať Potemkinske dediny. Keď je tomu tak a keď v daktorých stolicach ako aj v Marmaróšskej 82 procentov obyvateľstva sú analfabeti, vtedy nech v Marmaróšszigete nestavá kultúrpalotu za štyristotisíc korún, lež nech tie peniaze obráti ku vzdelaniu a hmotnému sveleniu ľudu. (Schvalovanie z ľavej.) Ja aj neprestanem pracovať na tom, aby takáto politika prevádzaná bola v záujme ľudu. (Hlučné eljen z ľavej.)

Stefan Rakovszky

proti Tiszovej stráži mungovského snemu.

Podobne ostrej a v každom ohľade oprávnenej interpellácie v mungovskom sneme ešte nebolo čuť, ako bola tá, ktorú proti Tiszovej stráži parlamentu 13. marca predniesol skut. vn. t. radca, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Štefan *Rakovszky*. Za hlbkej pozornosti nielen opozície, lež aj vážnejších z protivnej strany dokázal, ak nešťastná myšlienka bola za strážcov upotrebiť vojenských dôstojníkov a poddôstojníkov. Vojsko má byť populárne, a jeho úlohou má byť ochrana zákonov, nie ale spoluúčinkovať pri páchaní nezákonnosti ba i samej panamy. Dokázal ako táto, z polovice policajná a z polovice vojenská stráž, na Tiszové pokynutie a na rozkaz predsedníctva snemovne, vrúca sa do poradnej siene, vyhádza a vyvádza von až ku bráne parlamentu vyslancov opozície. Predniesol, že v Exercer-Reglemente tejto stráže doslovne stojí: «Vrúťte sa do siene. Chyťte ho za pravú nohu. Vykrúťte mu ruku. Chyťte ho za krky.» Dľa takéhoto komanda pracujú tí Tiszovi strážcovia parlamentu. Toto je vec nemožná a preto zotref treba túto stráž. (Hlučné schvalovanie zo strany opozície.)

Štefan *Rakovszky*: Krátkozrakosť, nerozmyselnosť, doprosta attentát proti dynastii a krajine bolo, túto ustanovizeň postaviť do politickej služby. (Tak je! z ľavej strany.) Je to najväčší hriech a preto očakávame, že pán minister konečne nahliadne nepodvratné dôvody mojej interpellácie, dôstojníkov stráže k riadnemu vojsku pošle a zruší celú stráž. (Zdlhavé ovácie z ľavej. Rečníkovi početní blahoželali.)

V zasadnutí 18. marca minister honvédstva Hazay odpovedal na interpelláciu Rakovszkyho. Táto odpoveď bola za jedno veľmi slabá, za druhé ale bolo z nej vidieť, že jej pôvodcom je Štefan Tisza. O zrušení stráže parlamentu Hazai a Tisza ani čuť nechceli. Na to znovu ujal sa slova Štefan Rakovszky a k najväčšiemu prekvapeniu mungov rozhodne sa vyslovil: že dľa jeho informácií Tiszová stráž parlamentu istotne bude zotrená alebo docela zreformovaná. (Nastrašení mungoyci na toto otvárali ustá a povrávali si: Rakovszky vlac vie, ako celá naša vláda.)

Vyznávači viery!

(Liptov.)

Pre človeka dobre smýšľajúceho potešiteľné je, keď vidí a zkusuje, že viera ešte nevyhynula zo srdca nášho chudobného, usilovného, slovenského ľudu. Teraz, keď všeliaké mátohy sa zjavily na obzore Slovenska, aby otrávil zdravé smýšľanie jeho ľudu, s radosťou si pripomíname tú stálosť v dobrom, tú vernosť a oddanosť k

Nebolo človeka, ktorý by bol týchto zimou utrápených, zmeravených ľudí polutoval. Len jedon sa našiel «milosrdný samaritán», ktorý sa smiloval nad hladujúcimi robotníkmi, bo im pripravil veľkú hostinu. Hostina sa chystala nie na pondelok, ani nie na štvrtok, lež na piatok. Nachystali pre nich «pörköltu», mäsa, aby aspoň raz posilnili sa v robote. Prišiel teda deň piatočný, kde naši robotníci dokázali sa byť vernými dietskami sv. Cirkvi. Bo keď za

Essad pasa a druhovia pred Durazzo v ústrety idú kniežatu Wiedovi.

Cirkve, ktorá zdobí náš ľud opustený. Krásny príklad vernosti a oddanosti k Cirkve dávajú nám tí šiesti železniční robotníci na stanici ružomerskej, ktorí dňa 17. januára tohoto roku zahaňbili mnohých pôžitkárov. Jednalo sa totižto o zachovanie prikazu cirkevného: «v piatok mäsitého pokrmu nepožívať».

Spomenutí železniční robotníci konali ťažkú prácu na stanici ružomerskej. Vozili ľad do ľadovne reštaurácie. Zima ich sekala, od rána do večera, oddychu nemali žiadneho, len keď k obedu zotavili sa trochu suchým chlebom.

prítomnosti mnohého obecnstva v reštaurácii ku stolu sa posadili, zbadali, že nastolený je im pokrm mäsitý, v piatok zakázaný. Zadívení nevedeli, čo si počat, či sa pribrať ku hostine dobre pripravenej, ale zakázanej, alebo vstať hore a opovrhnuť pokrmom nabídnutým. Šestoria sedia za stolom — vôňou mäsa omráčení; okolo mnoho cudzích shromaždených, zvedavých, čo si počnú pri stole sediaci robotníci. Naraz vstane od stola *Kučeriak* a praví:

— Komu sa páči nech jie, ja dnes mäsa požívať nebudem.

Za ním vstal od stola *Lejšovka* a pravil:
— Cirkve svätej chcem byť verným až do smrti.

Za týmto vstali hore od stola i ostatní robotníci. Premôhli sa! Premôhli pokušenie! Vyznali svoju vieru! Mäsa sa nedotkli — dušu svoju pokrmom zakázaným nepoškvrnili a týmto svojim činom prekvapili všetkých prítomných cestovateľov. Mnohí z okolo stojácich od radosti slzy ronili nad smelým počínaním nádeníkov, mnohí sa čudovali, že Cirkev katolícka ešte i teraz má takých neohrozených vyznávačov viery.

Príklad tento slúži k poučeniu:

1. Tomu milosrdnému Samaritánovi, ktorý pripraviť dal tú hostinu. Mohol sa presvedčiť, že viera u nášho ľudu má hlboké korene, ktoré ani «Denník» ani «Týždenník» vytrhnúť nemôže.

2. Z tohoto môžu sa poučiť i ti páni pôžitkári, ktorých Bohom je brucho, ktorí ani v piatok bez mäsa sa obísť nemôžu.

3. Príklad tento je radostným zjavom pre kňazov. Vidno, že ich namáhanie je nie daromné. Blahoželám pánu farárovi v Sliačoch, že má takých podarených farníkov.

Rybár.

Z Trenčianskej.

Žilinské noviny «Zsolna és Vidéke» píšú článok na sbor biskupský a bedákajú, že maďarov zo všetkých strán obkľučujú nepriatelia, že maďar nemá priateľa na celom svete. Ešte i v nútri v krajine nemá dôverného priateľa... A keby tomu tak bolo, kto je toho príčina? Či nie terajšia vláda, ktorá povstala z panamy a zhyne s panamou? Pýtame sa, čo dobrého spravila pre ľud? Áno, z roka na rok uvaluje väčšie farchy na plecía už i tak soslabeného ľudu. Jaké že je naše gazdovské polozenie, jako stoja naše peňažné pomery? Tak mizerne, ako nikdy. Ľudia hufami utekajú do Ameriky, hľadať si lepšie zaopatrenie svojho života a tam i ostanú na veky. Uhorsko s každým rokom upáda hmotne a mravne. Darebné je naše namáhanie, keď vláda zle gazduje.

Ten žilinský plátek na pomoc volá sbor biskupský, aby podporoval Tiszovú vládu a

zničil krestanskú ľudovú stranu. Sbor biskupský že vraj nahliadol, že Tiszová politika pre krajinu je blahonosná, to že dokázal i s hlasovaním v snemovni veľmožov. Pýtame sa, či 2—3 biskupi zastupujú sbor biskupský? Aj to píše ten žilinský novinár, že Gróf Aladár Zichy biskupský sbor posúdil preto, že hlasoval za návrhy Tiszovej vlády. Za tým ten žilinský mudrc opovažuje sa poučenie dávať biskupskému sboru, jako má zahročiť proti grófovi Aladárovi Zichymu a proti nižšiemu kňazstvu. Konečne žiada en tú maličkosť, aby krestanská ľudová strana s jej neohrozeným vodcom na rozkaz biskupov na veky umĺkla, bo že tá trúba, do ktorej nižšie kňazstvo trúbi, preráza mungovské múry, ktoré sa už trasú.

Ubezpečujeme toho žilinského novinára, že nižšie kňazstvo dobre vie čo má robiť v týchto smutných okolnosfah krajinských a od nikoho nedá sa hatiť, lež ešte ostrejšim hlasom bude trúbiť, aby čím skôr srútily sa tie mungovské múry. Dajže Bože!
Žilinec.

Minuloročná štatistika spišskorichvaldskej farnosti.

Richvaldská rim. kat. farnosť ležiaca v Spišskej Magure roku 1913. počítala 557 duší asíce v samom Richvalde 434 a vo filiálke Hafke 123; asi 400 duší nachádza sa v Amerike.

Sobáše boli 4, na Havke ani jeden. Narodilo sa 23 deti: v Richvalde 17, na Hafke 6; z narodených bolo 11 chlapcov a 12 dievčat. Zomrelo 18 ľudí, v Richvalde 15, na Hafke 3, mužského pohlavia 9 a ženského tiež 9. Vek života bol 1, 17 rokov, 7 mesiacov, 66, 55 rokov, 11 mesiacov, 64, 75, 27, 84 rokov, 11 dní, 41, 59, 60, 2 a pol, 43 rokov. Okrem dvoch, ktorí zomreli náhle, všetci boli posilnení sv. sviatosťami zomierajúcich, siedmi spovedali sa a prijímali dva ba i viac razy počas svojej choroby.

Do Spolku sv. Ruženca vstúpili štyria, do Spolku sv. Skapuliara 36. Do spolku krestanskej striezlivosti 26. S koncom roka spolok striezlivosti mal 136 údov.

Sv. spovedi behom celého roku bolo 1040 a sv. prijímaní 1274. (Cudzí, ktorí ku sv. sviatosťam pristúpili na troch odpustoch, nerí sú rátaní.

Na vonkajšiu opravu kostola richvaldského cez celý rok sosbieralo sa 1329 korún 87 halierov.

V schránke sv. Antona sosbieralo sa 5 korún 48 halierov, z toho pre jednu richvaldskú chudobnú ženskú kúpilo sa 14 kilov múky, pre jednu chorú ženu na Vianoce pol kila mäsa a 80 halierov pripojilo sa k sbierke na opravu kostola. V novej schránke na podporu vonkajších katolíckych missií od leta sosbieralo sa 1 koruna 12 hal. Missijných kalendárov «Posol Sv. Gabriela» predalo sa vo farnosti 50. Údovia Ružencového spolku složili 31 kor. 16 hal. a údovia Spolku B. Srdca Ježišoveho 31 kor. 70 hal., tých 62 korún obrátilo sa ku čiastočnému splácaniu cirkevných šiat. Vo sviatok sv. Troch Kráľov offera pre africké missie obnášala 6 k., vo Veľký piatok a vo Veľkú Sobotu pri svätom hrobe na udržanie sv. Hrobu v Jeruzaleme a pre bosňacké, hercegovinské a bulharské missie sosbieralo sa 11 kor. 40 h., sbierka na podporu vonkajších missií obnášala teda dovedna 18 korún 52 hal. Sv.-Peterské haliere obnášali 2 kor. 11 hal. a na podporu katolíckej tlače 3 kor. Pre jarembinských pohorelcov sriadená offera učinila 12 korún.

«Kreštan chodil do našej farnosti v 44, «Posol B. Srdca Ježišového» v 21, «Sv. Rodina» v 14, «Kráľovna Sv. Ruženca» v 9 a «Sv. Adalbert» v 30 výtiskoch. Z knižnice Katolíckeho mládeneckého spolku k čítaniu požičalo sa 118 knižočíek. Do Spolku Sv. Vojtecha vstúpilo 14 nových údov a tak spolok ten s koncom roka mal 37 údov. Katolícka ľudová Jednota mala 74 členov.

Naša organizácia Kat. Lud. Jednoty vydržovala 13 zasadnutí s poučnými, povzbudzujúcimi a zábavnými prednáškami; tieto porady mali priemerne po 70 účastníkov.

Cez všetky tri dni ostatných fašiangov mali sme verejnú poklonu prev. Sviatosti Oltárnej. 8. septembra privítali sme slávne a s veľkou radosťou neohrozených bojovníkov kresťanských zásad: Štefana *Rakovszkyho*, Georga *Szmrecsányiho*, Jána *Bartosa*, Antona *Beszki*, Alexandra *Ernszta* a Edmunda *Beniczkyho*, ktorí v našej obci sdržovali sa cez dve hodiny. V jaseňi slávil sme 1600 ročné jubileum vyhlásenia sloby kresťanstva.

Konečne podotknem este aj to, že roku 1913. z Ameriky do našej farnosti poslali asi 30.000 korún, teda práve len polovicu toho, čo predošlého roku.

Poľský podkráľ.

Vo Varšave usporiadajú a vetria starodávny kráľovský palác a ozdobujú opustené dvorany. Prípravy tie potvrdujú ten chýr, že ruský cár zamýšľa postaviť poľské podkráľovstvo; istú samosprávu a neodvislosť chce dať Poliakom, akožto svojim poddaným. V Berlíne držia ten chýr za isté faktum. Ruský ministerpredseda Goremykin s týmto sa chytí ku prevedeniu svojho programu, čo nenie iné, ako utvorenie veľkoslávskej svetomoci.

Desať rokov uplynulo od rusko-japonskej vojny. Víťazstvo Japoncov ťažké rany zapríčinilo Rusku. Hrozná ztrata zväčša už vyležala ríša ruského cára, lež zapamätala si poučné porážky. Ruskí politikovia nahliadli, že na Východe Japonci stoja v ceste ich ašpiráciám, probujú tu šťastie v Europe. A tak postavenie poľského podkráľovstva je prirodzeným následkom tohoto namáhania. Rusko nahliada, že poľský nacionálny cit je mohútny prostriedok ku sdrúženiu Poliakov s ich súkmenovcami. Rusko-poľské sdrúženie, za ktoré gróf Bobrinszky od rokov agituje, vidi sa byť najsúcejším spôsobom ku utvoreniu veľkoslávskej svetomoci. V tom okamihu, keď vo Varšave poľský podkráľ zaujme svoje sídlo, v každom Poliakovi prirodzene vznikne myšlienka národnej jednoty. Varšavský podkráľ ostal by odznakom bývalého sjednoteného Poľska. Rusko by sa postaralo o to, aby v Pozensku a v Galícii videli, že Poľská jednota dá sa uskutočniť len v rámci všeslavianskej jednoty. Varšovský poľský podkráľ musí kolo seba shromaždiť nielen rusko-poľskú šľachtu lež musí sa snážiť lesk podkráľovstva rozprestref aj na nemeckých a rakúskych Poliakov. A poľská jednota výtečne napomôže ruské záujmy. Cieľ je jasný: všetkých Poliakov, Rusínov a Slavianov vtiabnuť pod sjednotené panovanie ruského cára. Ruská diplomácia veľ sa naučila od anglickej: hotová je podkráľovstvo postaviť, národné práva uznať, len nech sa to srovnáva s ruskými záujmami. Cieľ Rusov bol predvídi-

telným. Nemecko a za nim naša monarchia od dávna premýšľa, čím viac vojska sústredníť na ruské hranice. Tie najnovšie zprávy, ktoré účtujú

ruské prípravy. V pláne bolo napadnúť ruskú armádu, keby bola vtrhla do Posenska. Naša armáda mala ju prenasledovať až po Kiev.

Anjel Pána zvestoval Panne Marii.

o zveladení nemeckého vojska, sú výsledkom snáh ruskej politiky. Tie vojenské hry, ktoré veliteľstvo našej armády usporiadalo na juho-východných hraniciach, boly odpoveďou na

Z týchto priprav dá sa uzatvárať, že v Berlíne a vo Viedni napnutou pozornosťou spre-vádzajú všetky pohyby ruského vojska. Borba posiaľ trvá výlučne len o priateľstvo Rumunska.

Volanie do kláštora.

Cesta Ruska na Balkán vede cez Rumunsko. Rusko cieľuvedúcu politiku vie konať len cez Rumunsko. Lež priateľstvo Rumunská je drahým pokladom aj Nemecku. Odkedy sa rozsiahlosť Turecka scvrkla a na váhe ubudla, odtedy politika nemeckých Hohenzollerov na Balkáne opiera sa na rumunského Hohenzollera. Rumunsko musí nahliadnuť, že jej priateľstvo k Rusom napokon k tomu povedie, že Rusi podmania si Rumunsko, lenže cvengot ruských rublov častokrát udusí hlas svedomia.

Podmaniť Poliakov, Rusínov a Rumunov vohnať do pravoslávскеj jednoty, je najbližším cieľom ruskej politiky. Z tohoto ale stále nebezpečie hrozí našej monarchie. Vo vojne Nemcov so Slavianmi, monarchia nachodí sa medzi dvoma ohňami. Uvidíme, ako sa bude brániť proti tomuto nebezpečiu.

Smutný štátny rozpočet.

Mungovský švindľ.

Ján Teleszky finančný minister Tiszovej vlády 19. marca v zasadnutí mungovskej snemovne predostrel štátny rozpočet na rok 1914—1915. Dľa tohoto rozpočtu výdavkov má byť pospolu 2.264,096.830 korún a všetkých príjmov dohromady 2.264,157.883 korún. Finančný minister Teleszky mal aj smelosť pred mungovskými analfabetmi v tomto smysle odôvodňovať jeho rozpočet. To je však doprosta mungovský švindľ, bo keď hľbej pozremo do podrobnosti celého rozpočtu, skoro sa presvedčíme, že vláda skutočne potrebuje dvetisíc dvestoštyriašesťdesiat millionov korún, ku zaočtyriu tohoto obrovského obnosu ale chybuje jej len maličkosť päťsto millionov. Čo teda ide robiť? Ponajprv priamu daň sdivhne o dvaštyridsať millionov, za tým potravné dane sdivhne o jedenatridsať millionov, zdražejú štemple a všetky dane sdivhne čo len možno až po dvesto millionov, pritom však ešte vždy chýba jej tristo millionov. Čo má robiť? Má snád pred celým svetom vyznať, že rozpočet budúceho roku zostaviť môže len s deficitom tristo millionov? To by bola hrozná blamáž pre celú mungovskú stranu. Tisza a jeho finančný minister vedia, ako vyviaznúť z tohoto

bahna Bez dovolenia zákonodarstva dajú natlačiť štátnych obligácií, predajú ich viedeňským židom a tristo millionov ako prijmy vsadia do rozpočtu. Takto zmizne deficit a mungovia ďalej môžu prevádzať ich švindľe. Cez štyri roky odkedy panujú mungovci, narobili dlhov tisíc šesťsto millionov korún, deficit ale ešte nikdy nevykázali. Ku tomuto príde nový deficit tristo millionov korún, ačpráve neni vykázany. To už ale netreba ani vykazovať ani dokazovať, že mungovská vláda s týmto, cez štyri roky jej zkazonosného panovania štátnych dlhov narobili jeden tisíc deväťsto millionov korún. To sa nedá ani zapierať ani eskamotovať, bo od toho ročíte sto millionov úrokov treba platiť. Neni to švindľ, že s krajinským majetkom takto šafária mungovci?

Assentírky od 22. apríla do 22. júna.

Vo viedenskom reichsráte neprtjali vojenské predlohy o zvýšení počtu rekrútov, preto spoločný minister vojny zprva na neistý čas odročil bol vydržiavanie assentírky. Keď ale v Uhorsku mungovská väčšina snemu, svýšenie počtu rekrútov odhlasovala nielen na jeden rok, lež hned na desať rokov, v Rakúsku vydržiavanie assentírky na základe 14. nutného paragrafu nariadili cisárskym patentom. V Uhorsku začnú assentírky hned po sviatkoch 22. apríla a zakľúčia ich 22. júna. Občania, ktorým včas najsúrnejšej poľnej práce odoberú synov ku vojsku, jestli majú ešte trochu citu samostatnosti, nemôžu za to oslavovať Tiszu a proti mungovským otrokom musia sa na nohy postaviť nadovšetko pri voľbách.

Z mungovského snemu

Paktum s Rumunmi prijali mungovci. Po tejto ťažkej národnej práci odročili zasadnutia a až po sviatkoch začnú a cez niekoľko hodín zaiste aj dokonajú druhú národnú prácu, keď Tiszovej vláde odhlasujú dvetisíc dvestoštyriašesťdesiat millionov korún. Za tým začnú tretiu národnú prácu a to bude soštatnenie verejnej správy. Dľa tohoto najnovšieho zákona Tisza a jeho ministri budú mať právo vymenovať všetky medzitka administrácie, počnúc od főišpána, vicišpána, slúžneho až po dedinského hlásnika a hrobára.

B E S E D N I C A.

Bezžistná dobročinnosť.

Konopická na prechádzke každý deň na niekoľko minút zvykla si sadnúť na niektorú lavicu promenády. Miesto je tam v taký čas tiché, pokojné a preto sa jej ono tak páči.

Dnes o štvrtej hodine popoludní je teplo, ľudia sú ustatí a hľadajú zatienené miesta promenády.

Konopická vedľa seba počuje tiché stonanie. Prv jej ani nenapadla jej spoločnica, ktorá sedí na druhom konci lavice. Zdá sa byť jednoduchou, čistou ženskou, s hlboko naklonenou hlavou. Konopickej už minulo päťdesiat rokov. Druhá ženská je mladá, ale není pekná. Oči má vpadnuté, výraz tváre smutný.

Hľadá vo vaku a vytiahne z neho jeden list, jeden pokrčený papier, ktorý mechanicky vyhladí, prečíta ho, potom ho znova poskladá a vloží si ho do vaku. Jej blúdivý pohľad stretol sa s pohľadom Konopickej a akiste vidí na jej tvári srdečnú sústrasť, bo odrazu začne hovoriť, ako keďby v nejakom už započatom rozhovore pokračovala:

— Veru je tento život nie daaká veľká radosť!

— Viem — odpovedala Konopická.

— Teda aj vy! Nuž teda žiaľ nestiha len chudobných ľudí?

— A vy ste chudobná?

— Chudobná som, žijem sa len z práce svojich rúk...

Ponevác je rozhovor už začatý, mladá žena potom už nemlčí. Možno vidieť na nej, že je rada, keď sa má komu vyžalovať.

Rozpráva, že ako blažene a spokojne žila so svojim manželom, ktorý jej pred štyrmi mesiacmi zomrel, teraz nemá nikoho na svete a očakáva narodenie sa dieťaťa.

— A teraz čo mienite robiť. Tu v tomto veľkom meste chcete vychovať svoje dieťa?

— Nie — odpovedala robotníčka — celý svoj zárobok by som musela vynaložiť na dieťa a ja by som aj tak musela zomrieť hladom... A potom ešte aj rodičom, ktorí sú už veľmi starí, každý mesiac musím posielat malú pomoc, bo sú utisknutí na moju podporu.

— Tak ho teda umiestnite v sirotinci?

— Ku tomu by som nemala smelosti. Ja si myslím, že každá matka, keď má dieťa, rada si ho vidí, všakver? Radi majú rodičia svoje detky?

— Tak teda čo mienite urobiť? Ešte máte nejaký úmysel s ním.

— Veru ani sama ešte neem, ako si poradím. Najlepšie by vari bolo dieťa znieť ku mojim rodičom. Ale keď sú oni už nevládni, matka moje dieťa už nebude vstave vypestovať.

Konopickej ľúto bolo toto mladej stvory. Ľúto jej bolo toho dieťa, ktoré sa práve stalo sirotou, ako by sa bolo narodilo a preto sa obrátila k mladej žene:

— Není som bohatá osoba, ale ponevác ste sa vy mne zdôverila, aj ja vám poviem volačo... Samotná stojím na tomto svete a mám volačo viac ako kolko potrebujem. Vaše dieťaťko vy sama pestovať, opatrovať nemôžete a vaši rodičia sú už takí starí, že vychovávať ho nie sú vstave, musíte ho volakde dať. Mne každý mesiac zvýši asi práve tolko peňazí, aby ste za vaše dieťa každý mesiac mohla zaplatiť. To ja budem dávať vám. Ani o jeden halier nie viac, bo viac ani ja nemám, ale nakoľko vás viem posúdiť, vy sa aj s týmto uspokojíte. Prijmete?

Mladá žena nevedela čo má odpovedať ale na opätovné posmeľovanie Konopickej konečne riekla:

— Áno!

— Ako sa voláte?

— Zuzanna Železný rodená Zvada.

— A ja som vdova Konopická.

Dve vdovy si potom povedaly adresy svojich bytov. Boly takmer susedky. Konopická bývala na Vejkej okružnej ceste a mladá vdova v Zelenej ulici.

Dieťa sa o krátky čas narodilo. Bol to slabý chlapec, ale ostal pri živote. A matka každého prvého riadne posielala sfúbené peniaze tej žene, ktorá jej dieťa opatrovala: štyridsať korún, ktore jej Konopická dávala.

— Aká som vám povďačná — riekla raz matka svojej dobrodinke. — Úfam, že vychováme z neho hodného človeka.

— My nemôžeme predpisovať pánu Bohu — odpovedala Konopická matke. — Ale len buďte na tom, aby sa stal z neho poriadny človek.

Konopická si pomyslela, že na svete prípadne bude viac o jedného nešťastného človeka, ale osud dieťaťa treba poručiť Bohu.

— Keby som mu len mohla byť dobrou pomocou, vzdychla si Konopická často...

Roky sa mýňaly a matka už viac není utisknutá na pomoc Konopickej. Chlapec už má šesť rokov, už chodí do školy, už ho teraz aj sama môže vychovávať, ako ostatné matky svoje detky. Veď jej už aj rodičia zomreli.

Konopická z nežnosti oproti matke nechce vidieť dieťa, ona to chce, aby sa dieťa nikdy nedozvedelo že ho vlastne ona dala vychovávať. Nech nepozná nikoho iného, len svoju matku, nech každá myšlienka dieťaťa letí ku jeho matke, nech ona bude jedinou útechou jeho života.

Ale sa za istý čas predsa len zaujímala, že ako dieťa rastie, ako sa vyvíja, čo ľudia z neho?

Také je múdre! Tak ľahko sa učí! Už aj píše a číta! A ako sa ten rozumie do hudby! Každú nótu vyklepe na klavíre... Učiteľ chlapca spozoroval toto nadanie dieťaťa, zaviedol ho k jednému professorovi hudby. A teraz už hrá na klavíre, ba aj na husľach... Ba už aj sám skladá menšie hudobné kusy a berú ho na koncerty. A aký je milý, skromný! Hovorila, že bude z neho výtečný človek!

Matka chlapcova sa v takýto čas trasie od radost a Konopická je tiež blažená. Ale už starne a strojí sa odísť z hlavného mesta. Pojde bývať nikde na dedinu...

Keď ju chlapcova matka o krátky čas navštívila, už ju nenašla na starom byte.

Odišla bez toho, aby jej volačo bola odkázala...

V jeden deň Zuzanna Zelený rodená Zvada, ide so svojim teraz už dospelým synom prechádzať sa na promenádu a obidvaja si sadnú na jednu lavicu, ktorú Zuzanna Zelený veľmi dobre pozná.

— Na tejto lavici v jeden deň som veľmi plakala. syn môj — riekla — bo vtedy bola som veľmi nešťastná a preto dnes, keď som blažená, vrátila som sa sem...

A konopická, teraz už veľmi stará, bola tiež blažená na svojom tichom dedinskom byte. Blaženou ju robilo to povedomie, že preukazovala dobročinnosť dľa tohoto príkazu: Nech nevie tvoja lavica o tom, keď tvoja pravica dobré robí!

CHYRNÍK.

Meniny pápeža. Z Ríma sdeľujú, že svätý otec pápež 19. marca z príležitosti svojich menín prijal svoje sestry, sesternicu a bratranca. Všetci úradníci Vatikánu blahoželali sv. otcovi a záhradníci odovzdali mu utešenú kytku. Svätý otec popoludní prijal kardinálov. Na dvore Vatikánu hodobné sbory pápežskej žandarmerie a švajciarskej gárdy dávaly koncert.

Noví kardináli. Z Ríma oznamujú, že na najbližšom konsistorium, ktorého čas vydržovania závisí od zdravotného stavu svätého otca pápeža a ktoré zasaďne pravdepodobne v prvom týždni apríla, na kardinálsku hodnosť budú povýšení: najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján *Csernoch* a knieža arcibiskup viedenský.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie doplnil 9. rok blahonosného účinkovania svojho ako biskup košický. Z tej príležitosti v sídelnom chráme biskupskom, za prítomnosti kapitule, ústredného duchovenstva a početného obecenstva, 12. marca odbavované boli slávnostné služby Božie a vrele milovanému arcipastierovi srdečné blahoželania, v mene duchovenstva celého biskupstva predniesol pápežský protonotár, veľpraepošt a kanonik Eduard Medveczky. 16. marca osvietený pán biskup odcestoval do Budapešte ku konferenciám biskupského sboru.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Tunajší katolícky kruh Rákócziho v deň 15. marca za prítomnosti prepočetného obecenstva zariadil veľkolepú slávnosť. Podobné slávnosti odbavovali aj žiaci hlavného kráľ. gymnázia katolíckeho, grécko-katolíckej praeparandie a členovia domovne tunajších slepých. 19. marca veľký odpust

odbavovaný bol v kostole tunajších otcov Františkánov z ktorej príležitosti mnoho národu pristúpilo ku sv. sviatostiam, hrubú sv. omšu slúžil Karol Bodjanszky vojenský duchovný na odpočinku a slávnostnú kázeň držal Ján Dobránszky, farár zo Širokej.

Z biskupstva spišského. Skut. vn. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander *Párvy* na svoje útraty, obnášajúce vyše poltrefastotísíc korún, znovu dá vystaviť dievčenskú školu a vychovávaci ústav mnišiek v Levoči. Stavbu začnú najbližšie. Jeho excellencia osvietený pán biskup do Spolku Sv. Štefana vstúpil za zakladajúceho úda.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jágerský kanonik Emanuel Michalek na zväčšenie jágerského arcibiskupského ústavu ku vychovávaniu chlapcov obetoval 8000 korún. — Satmársky biskup Tibor Boromisza na podporu katolíckej tlače dal 1000 a Štefan Csucs, professor bohoslovie tiež 1000 korún. Munkáčsky gr. kat. biskup Anton Papp ungvárskemu ústavu hluchonemých daroval 200 korún, — Na pomník a základinu Göresönyiho obetovali: Jágerské kňazstvo 555, nitriansky biskup gróf Vilhelm Batthyány 150, vesprimský biskup kar. barón Karol Hornig a levočská kapitula po 100 korunách. Do minulého týždňa na ten cieľ sossbieralo sa 4636 korún.

Chýry zo Spiša. V Levoči 8. marca popoludní robotníka Pavla Bednarika mrtvého našli na ulici. Porazilo ho na srdce následkom nemierneho užívania alkoholu. Bol by už svrchovaný čas, aby zákonmi zastavené bolo šírenie sa alkoholizmu, ktorý tak veľmi kazí a otravuje náš ľud! Tiež v Levoči, v takzvanom Duršte 11. marca v noci neznámi zloději vlámali sa do villy Steinhaus a ukradli odtiaľ menšie veci a všetky kľúče, náradie ale zkazili, Villu chceli potom podpáliť, jeden slamenak aj zapálili, mokrá slama ale nehorela. 2. marca odbavovaný kěžmarský lichvací jarmok bol neobyčajne čulo navštívený. Prihnali 1300 kusov rožného statku, 800 koní a 50 ošípaných; z toho predalo sa 420 kusov rožného statku, 154 koní a 20 ošípaných V Kacvine 27. februára zomrel vážený gazda a verný ľudák Martin Strelec v 75. roku života svojho. Nebohý za 45 rokov bol kostolníkom. Jeho syn Ján, je klerikom v Spišskej Kapituli.

Do Pasteurovho ústavu neprijmu tých, na ktorých besnota vypukla. Direkcia budapeštianskeho Pasteurovho ústavu sa ponosovala, že i takých ľudí privádzajú do ústavu, na ktorých besnota už vypukla, kdežto takých chorých vyliečiť nemožno. Záujmom chorého je, aby mal úplný pokoj, ktorého mu ani sám ústav, pokiaľ je veľmi preplnený, poskytnúť nemôže. Vzhľadom na toto minister vnútra nariadil stoličným a mestským vrchnosťam, aby ľudí, na ktorých besnota už vypukla, v ich obei dali osihotiť a aby ich nedovolili priviesť do budapeštianskeho Pasteurovho ústavu.

Tridsaťtisíc korún na hlavu debrecínskych útočníkov. Debrecínsky hlavný kapitán prosil si dovolenie od vlády, aby pre toho, kto privedie policia na

stopu debrecínskych útočníkov, smel vypísať peňažnú odmenu. Minister pravosudia dr. Eugen Balogh npovedomil štátneho zástupcu dra Valenta Gáthyho, že vláda na hlavu útočníkov vypísala 30.000 korún odmeny a síce po 10.000 korún pre tých, ktorí Katareuva alebo Kirilova chytia a po 5000 korún pre tých, ktorí policíu privedú na stopu útočníkov.

Zmizol peňažný list. Vrbovská sporiteľňa tieto dni v peňažnom liste poslala považsko-novomestskej sporiteľni 3700 korún. Na železničnej pošte v Piešťanoch zbadali, že peňažný list sa ztratil. Stopovanie hneď zaviedli ale dosiaľ bez výsledku. Z poverenia prešporskej poštovej direkcie jeden poštový sekretár na čele osobitej komissie zaviedol stopovanie a polícia na jeho požiadanie aj zatkla poštového sluhu Jána Pišného, ktorý ale rozhodne tají, že by mal účasť v zmiznutí peňažného lista. Dosiaľ nič nevedeli naňho dokázať. Peniaze poštová direkcia sporiteľne vrátila.

Roztrhlo sud zemného plynu. V chotári obce Morvaör (st. nitrianska) zo zeme na lúkach vystupuje zemný plyn, ktorý horí, keď ho zachytia ku príkladu do sklenice a zapália. Ako teraz odtiaľ píšu, tamojší krémár Matej Habán so svojim kamarátom Antonom Hurbanom zemným plynom naplnili 115 litrov veľký sud, ktorý zanesli domov a zapálili ho. Plyn za chvíľu plameňom horel, ale potom vybuchol takým silným rachotom, že blízki susedia zobudili sa zo spánku. Ľuďom sa na šťastie nič nestalo.

Nová kamenouheľná baňa. V chotári obce Trizs v stolici gemerskej objavili ložiská kamenného uhlia ktoré odkúpil viedeňský majiteľ bani Leopold Levin. Levin chce kúpiť aj susedný chotár a tým cieľom zakladá účastinársku spoločnosť. V striežovských baniach už tejto jary začnú kopať kamenné ublie a toto i postavenie vicinálnej železnice od Putnoku po Zádor iste prirýchli.

Veľké nešťastie v Benátkach. Jedna malá parná loďka loďného podniku mesta Benátok vo štrtok 19. marca večer o pol 6 hodine zo Santa Elizabeta Lidova s 80 cestovateľmi plávala do Benátok a srazila sa s jednou torpedovou loďou. Srážka bola taká silná, že sa paroloď prelomila na dvoje a predná časťka utonula aj s cestovateľmi kajút. Dvanásť cestovateľov zachránili a desiatich zachránili sa plávaním. Nešťastie teda vyžiadalo v obeť 58 ľudských životov. Na mieste nešťastia dlho videli topiacich sa cestovateľov, ktorí marne volali o ratu. Očiti svedkovia hovoria, že tento strašný objav nikdy nezabudnú. O nešťastí hneď sa dozvedelo niekoľko blízkych torpedových lodiek a válečných lodí. Naskutku sa prichytily k ochranným prácam, ale s veľmi malým výsledkom. Rakúsko-uhorská paroloď «Titán», ktorá je opatrená veľkými lampami na osvetľovanie površia mora, naskutku pospiechala na miesto nešťastia. Z jedného talianskeho torpedoborca jedného potapača spustiť na dno mora. Dľa novej zprávy zachránili len 10 cestovateľov, tak by teda 70 cestovateľov bolo zahynulo.

Do okresu zlatomoravského a novobaňského.

Ján Bartos, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany od 25. marca do 7. apríla navštívi ľudáckych voličov okresu zlatomoravského a novobaňského. A po veľkonočných sviatkoch pokračovať bude v jeho náštevách. Kresťanskí ľudáci oboch okresov zaiste s úprimnou radosťou prijímú tohoto neohrozeného bojovníka za práva kresťanskeho ľudu.

HOSPODÁRSTVO.

Práce okolo gazdovstva v apríli.

Okolo domu a dvora v tomto mesiaci môžeme sa pribrať ku potrebným stavbám. Studne treba vyčistiť. Nástroje ku strihaniu tiež treba si zaopatriť a už teraz treba sa starať o koscov.

Okolo statku. Žriebence môžeme púšťať na slobodu. Jednoročných žrebcov, býčkov treba dať vymýškovat. Ovce a ošípané začneme vyhánať na pašu. Ovce «Merino», ktoré držíme na chovanie, treba utriedovať. Februárové prasce treba odstaviť.

Na roľiach. V apríli skončí sa sejba jarného obilia. vyjmúc jačmeňa, ktorý sa seje len koncom tohoto mesiaca a začiatkom mája. Začne sa sadenie kukurice zemiakov a siatie repového semiačka. Siatiny dajme pobrániť a vypleť. Raž na krm sa už môže kosiť. Koncom mesiaca seje sa konopné a lanové semiačko. Úhorovanie možno započat, zvlášte na roľiach repicu.

Na lúkach pokračujeme vo vysievaní trávneho semiačka. Teraz už žiadne zvery nesmieme púšťať na lúky.

V hore. Postínané stromy v tomto mesiaci treba odvozovať z hory a vykopávať korene a pne stromov. Semiačka listnatých stromov ešte možno siať aj v apríli. Planty košatých stromov majú byť vysadené do prostriedka a planty ihličnatých stromov do konca tohoto mesiaca. Z lípy a brestu lúpa sa lyko a aj kôra iných stromov sa teraz olupuje. Páli sa uhlie, strúha sa šindel, hotoví sa materiál na dážky. Stromové školky treba kopať a pleť. Jaseňové a hrabové semiačko teraz treba vysiať. V tomto mesiaci kvitnú už bresty, včasný javor, breza, včasnejšie druhy tisového stromu a všetky vrby.

V zahrade pokračuje sa v štepení, spojovaní sa stromčekov. Nezabúdajme na kopanie a čistenie stromkov. Zo semena vypestované jednoročné ovocné planty treba srezať na tri očká. Jestli je na stromoch mnoho kvetných pukov, jednu časťku z nich dajme sobrať. Apríl je hlavná sezona pre práce v kuchynskej zahrade. Medzi mak dobre je siať semiačko cukrovej repy alebo burgundie. Zahradu často plejme. V kvetnatej zahrade sadenie a presádzanie v apríli má sa skončiť.

Zo Žiliny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Krestane».

V predposlednom čísle «Krestana» istý volič žilinského okresu píše, že ich ablegát Karol Henc po celý čas sa do jeho okresu ani neukáže. Má ten pán ablegát pravdu, bo načo by okres navštívil, keď zaň nič nespravil, tak joko všetci trenčianski ablegáti! Preto aj slovenskí voličia jeho okresu čakajú ho s tou otázkou, čo dobrého vykonal za ľud slovenský? Odpovieme že nič! Veru je to smutné, ale pravda, tí páni len pre seba naháňajú. Dnes dobre vieme, že nič nemôžeme dať na ich sľuby, či je to Lévy, lebo Henc, Petráš alebo Pongráč. Títo páni len seba znajú a tých čo im skrže panamy pomohli k mandátu. Ale my slováci sme sami sebe príčinou, že máme takých ablegátov. My slepo počúvame tie sladké reči mungovské, my radi prímeme peniaze, pijatiku a jedenie za náš hlas a nepamätáme na to, že jako bude s nami. My sme hotoví Judáši, bo sa predávame a nestojíme o naše práva. Veľké sú naše ponosy, že máme zdieracstva, že nemôžeme vyžiť, keď ale prídu ablegátske voľby, zabudneme na našu biedu, na naše právo.

Bratia Slováci, nože už raz nechajme túto našu veľkú lahostajnosť, chyťme sa práce a nedajme sa klamať. Držme ľudácke porady, voľme sebe smelých vodcov, ktorí nehľadajú pánske úsmevy, ani vyznačenia, lež s telom i dušou sú s ľudom a za ľud. V našej Trenčianskej kresťanská ľudová strana musí ožiť a ožije, jaknáhle bude mať neohrozených vodcov. Radikálne treba sa organizovať. Vyzvime pána Ďurka Smrečáňiho, aby nás prišiel organizovať. Toto je chlap smelý a súci. Nitrančania môžu byť pyšní, že ho majú. My nemáme nikoho, kto by nás viedol a spravoval. Náš ľudácky tábor nemá takých smelých mužov, jako majú nitrančania. Našu ľudácku stranu v Trenčianskej zapredali naši vodcovia. No nie všetci, lež väčším dieľom. A to je veľmi smutná vec. A potom sa čudujeme, že my sediaci oslabujeme. Páni duchovní, na Vás je rad, začinite a my pojdeme za Vami. Nech žije kresťanská ľudová strana!

Trenčan.

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Krestane.

S radosťou oznamujem všetkým členom a priateľom Katolíckej ľudovej Jednoty v okolí Ružomberka a vôbec Liptova, že tá od rokov očakávaná veľká túžba, aby sme dostali svojho pravotára, sa nám chvála Bohu už splnila. Asice v osobe pána doktora Štefana Mandík dostali sme v prvom rade neohrozeného bojovníka za katolícke zásady, v druhej rade ale vysoko učeného a rozumného pravotára a potom muža príjemného a prívetivého, ktorého človek na prvý pohľad musí zamilovať. Nuž a povedzme si pravdu, v Ružom-

berku bolo už raz na čase, aby sme mali človeka, ktorý svoje katolícke presvedčenie nenechá na klincoch visieť, keď to katolícke záležitosti vyžadujú. A preto sa tešíme, že nezklameme sa v katolíckom presvedčení pána Štefana Mandík, bo ešte len zkušku skladal advokátsku, vôbec ešte ani nebol v Ružomberku a už sme čuli o ňom, že je smelý katolík, nehanbí sa sv. križa, a že každý mesiac chodí ku sv. spovedi.

My, drahí členovia Katolíckej ľudovej Jednoty, keď z jednej strany vďaka vzdávame pánu Bohu, že nám už tak dávno želaného pravotára poprial, z druhej strany prosíme všetkých členov a priateľov Katolíckej ľudovej Jednoty, nadovšetko p. farárov a učiteľov, nielen liptovských, ale aj oravských, aby ho všade odporúčali a s dôverou podporovali. Prečo by sme mali podporovať takých, ktorí sú inoverci, židia alebo len dľa mena katolíci, kdežto za katolícku vec, za zastávanie práv a ustanovizien katolíckych nepreložia ani križom slamy. S tým by sme len seba klamali, hada by sme si do rukáva púšťali, keď takých pánov podporujeme, ktorí — keď z oduševnenosti za zveladenie katolíctvu zdarma a ochotne pracujeme — na nás v prvom rade skalami hádzajú, nás osočujú a tak ešte viac obťažujú našu ťažkú prácu.

Držme sa hesla: svoj k svojmu! Teda kto si hoden mena seba povedomého katolíka, zopri si sily — spolčuj, sjednotuj sa, podporuj a odporúčaj nášho pravotára od Jednoty Katolíckej, bo ten čas, aby sme si katolíci sami na seba bič pletli, už prestal! S roďáckym pozdravom

Starý Jednotár.

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátí môže motorovou mlatiackou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállaiho. Presná adresa: *Ludvika Kállaiho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazarat—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—Caifa (v Galilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jeruzalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dní) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brindisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapest, II., Margit-körut 23.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. List sa opozdil. Co vystalo upotrebi sa v nasledujucom čísle. — O. S. O. Amerika. Žiadané čísla dostanete. Poslané príležitostne upotrebíme.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 24. marca.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 25.30—25.70
„ stolnobelohradská,	„ 24.65—25.75
„ peštianska,	„ 24.75—25.80
„ banátska,	„ 24.75—25.70
Raž prvotriedna	kor. 18.65—18.85
„ druhotriedna	„ 18.45—18.55
Jačmeň prvotriedny	„ 14.45—15.00
Ovos prvotriedny	„ 15.70—16.90
„ druhotriedny	„ 14.00—14.50
Otruby drobné	„ 8.70—8.90
„ hrubé	„ 9.10—9.20
Kukurica	„ 13.60—13.80

Múka pšeničná:

c.	0	1	2	3	4	5	6
K.	19.90	19.60	19.20	18.50	18.00	17.50	17.50
c.	7	7½	8				
K.	16.40	15.60	7.80				

Za 50 kilogrammov i s vrecm.

Strova:

Hrach lupaný	kor. 29.00—56.00
Hrach nelupaný, čistý	„ 30.00—32.00
Rasca (kmín)	kor. 78.00—81.00
Fazula strakavá	„ 18.00—20.00
Fazula veľká biela	„ 23.50—24.50
Šošovica čistá	„ 40.00—76.00
Mak	„ 72.00—75.00
Proso	„ ————
Konopné semä	„ 26.00—26.5
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	„ 4.70—4.90
„ „ žlté	„ 5.70—5.90

Zemiaky (hornouhorské) biele	„ 4.20—4.30
Datelinové semä červená datelina	„ 185.00—200.00
„ „ lucerna	„ 120.00—170.00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 140.00—141.00
Slanina mestská 4-kusová	„ 120.00—121.00
„ „ 3-kusová	„ 128.00—129.00

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Čistá, pôvodná umno-penová fajka

2142. číslo so zárukou, s pokrýkou z čínskeho striebra veľmi jemný dórob. Cena 3.— korún.

Veľký vyber fajiek!

Každého druhu objednanie a dopisovanie z uhorska odoslať treba len na nižšie udanú adresu: 8

Hanns Konrád

budapeštianska
vývozná osada
Budapest, 280.

Rákóczi-ut 8. N. K., I. posch. Hlavný cenník s 5000 vybor

Sodronpszövet-fonal-keritesgyar

HAZAI GYARTMANY

TELEFON 371

Arjegyzek dijmentes

M. Budapest

Stadler Mihály

St. Lázló utca 62-64

Pélszerü a szüksegletet mindjárt házán!

Každému zdarma zašlem:

2 krásne nádoby na cukor a kávu, alebo 2 krásne zlatom ozdobené šialky, alebo 1 krásne zrkadlo, alebo 1 aluminióvu silnú naberačku za doplatok 50 hal. 2½ metrov krásnej látky na blúzu, alebo 2 pekné pevné ručníky a 1 uterák, **tomu kto** odo mňa objedná 5 kgr. výbornej žitnej kávy za 4.— K franko s poštovou dobierkou, aby som dokázal, že najlepšia je moja žitná káva.

JOSEF HRUŠ, LUŽE (Čechy).

Tovareň na žitnou kávu.

Ohlas.

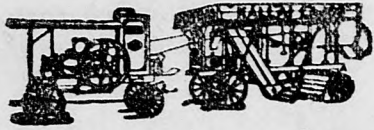
Na vedomie dávame, že v Hornom a Dolnom Kameneci ležiaci majetok, ktorý sme od p. Jána Kosztolányiho na verejnej licitácii odkúpili, dňa 4. apríla o 10. hodine ráno na verejnej licitácii bude sa odpredávať; a sice: 1. Dom s vnútrajškom, 2. 30 uhorských jutár orácej zeme 3. 20 uhorský jutár lúky a 4. 106 uhorských jutár hory a pašienky. — Tento majetok sa najprvšie **veľkosti** bude odpredávať, na celý majetok sa hlásiaci kupec 1000 kor. vadium zložiť bude povinný.

Ak by sa v celkosti kupei nehlásili, tak sa **po parcelách** bude odpredávať celý majetok.

Kupei sa aj skoršie môžu hlásiť v Prievidzi v Gazdovskej Banke.

Direkcia

Prievidzskej Gazdovskej Banky.

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

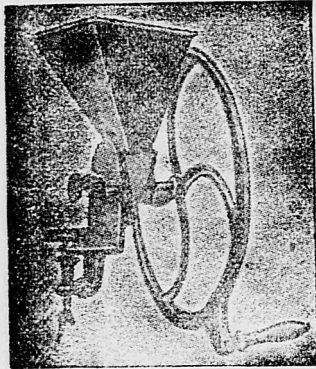
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

prí úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym najlepším a najjednoduchším, pôvodným Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Prv než vyliahnú sa vám kurence, húsky, kačičky

objednajte si skrze mňa privilegovaný mlynok na kukuricu; týmto mlynkom somlet možno pomerne ku vývinu drúbeže najfajnejšie a bárs akej veľkosti krúpy. Lahko s ním zaobchodiť. Cez hodinu somele asi 25 kg. Na raz smestia sa doň 4 litre kukurice. Dochováateľom drúbeže je to nevyhnutne potrebný hospodársky stroj. I. čísla i s krútidlom váži 14 kg.

Cena 20 korún

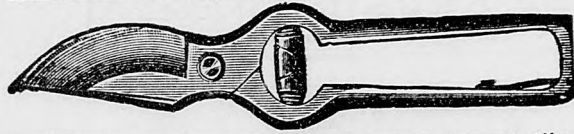
II. čísla s 19 kg. s gulatou osou 30 korún so zaslánim. K objednaníu s poštovou dobiereku u

HANNS KONRAD

budapeštianskej osady,

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodí

Pri objednaníu vopred zaslať treba 10 K. pradlatok. Kto odvoláva sa na tieto noviny, na žiadosť dostane zdarma s 5000 vyobrazením opatrený cenník.

Z čistej ocele nožnice k rezaniu viniča.

S úplnou zárukou s privilegovanou zátvorou, celé nožnice z ocele. Hladká zákrut s dobrou strunou 23 1/2 cm. veľkosti. Číslo 3026 cena 2— kor Číslo 3077 s oceľovým rezom a rúčkou zo železa 1-20 kor. Pri objednaníu 5 kusov zaobalenie zdarma. Pri objednaníu 10 kusov zásielka a zaobalenie zdarma. Číslo 3142 francúzske nožnice k strihaniu koní 5-75 kor. K objednaníu s poštovou dobiereku 14 vo vývozných osade

HANNS KONRÁDA

Budapest, Rákóczi-ut 8. N. K. I. posch.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.00 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 80,

86, 42 K. — **Metove posteje.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin a/eb o 1 spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 16.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsej, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné doroby! **Karol Prinner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, sviatniky, kalichy, ciboria, pastorelá, kríže, kadidlá. Kostolné a spoločné zastavy, čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri ma pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 8 K, 8 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobiereku od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochoťne posluží s cennými rozvrhmi!

„TOKIO“ KYNŌZENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom dávka 60 halierov. Dorába **Anton Tömöry, Cegléd.** K dostaniu v každej lepšej lekárni. Istotné vyliečenie.

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

S vyznačením päťkostolskej, kalocskej a miškoleskej výstavy.

Ružence zhotovujúci domový priemysel Kalocsa

Trvanlivé a krásne sväté ružence v neobyčajne bohatom výbere. Škapuliae nahradujúce zlaté, strieborne a aluminium medailony; obrázky krížiky atď. atď. Lourdeska voda v pôvodných fľaškách. Počas sv. misii milostné predmety aj ku priekupe dávajú za prajných podmienok. — Cenník zdarma. — Adressa:

FRANC TANTOS, KALOCSA.

Čistý dôchodok obracia sa ku celom cirkevným.

Pri hroznej drahote **SYR** zvláštnou potravnou potravných článkov **SYR** hodnotou a lacnotou, v každej domácnosti tvorí nevyhnutne potrebný potravný článok prvotriednej dielne liptovského ovčieho syra.

FILIP PEVNÝ

v Liptovskom Svätom Mikuláši odporúča

I. dessertnú bryndzu — po K 7-50
I. výživnú a jemnú bryndzu « K 5-50
II. « pikantnú « K 5-—

V jednotlivých 5 kg. diezkach rozposielanie franko ku všetkým poštovým staniciam. — Podrobné cenníky a reklam-tabulky na žiadosť zdarma a franko

Čierne ocel'ové remontoár hodinky.

4. číslo s bielym alebo s čiernym emaillovaným číselníkom s pozlátenou obrúčkou K 5.20. 4a. č. lepšieho, pevnejšieho dorožbu K 5.80. 4a. č. s duplovanou pokrievkou, presne regulované K 7. Risiko vytvorené, zámena povolená alebo návrat peňazi. Objednať možno s poštovou dobiereku v prvej dielni hodin, budapeštianskej osady

Hanns Konrad
v Budapešti, 280.,

Rákóczi-ut 8. N. K., I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko.